

Nærings- og Fiskeridepartementet
Grubbegata 1
0032 OSLO

Deres ref.

Vår ref / Saksbehandler

Dato:

14/1421-4 J33 &13

13.05.2014

Bente Kristine Aasjord / tlf. 952 78 400

HØRING - FORSLAG OM Å OPPHEVE KRAVET OM EIERFELLESSKAP VED TILDELING AV STRUKTURKVOTE I HAVFISKEFLÅTEN MV.

Viser til Nærings- og fiskeridepartementets (NFID) høringsnotat av 3. februar om overnevnte sak.

Departementet begrunner sitt forslag med en anmodning fra Fiskebåt – som er interesse- og arbeidsgiverorganisasjon for den norske havfiskeflåten – der de i et brev til Fiskeridepartementet i januar 2013 foreslår å oppheve kravet om eierfelleskap. Begrunnelsen fra Fiskebåts anmodning er i flg. departementet at dagens krav fører til ”uheldige og unødvendige administrative konsekvenser og skatte- og avgiftsmessige utfordringer som vanskeliggjør og fordyrer struktureringen av fiskeflåten”.

I høringsnotatet gjennomgår departementet gjeldende rett for strukturvoteordningen der det er et vilkår for strukturering at det foreligger eierfelleskap mellom fartøyet som tas ut av fiske, og fartøyet eller fartøyene som tildeles strukturvote første gang. Vilkåret om eierfelleskap er oppfylt hvis fartøyene tilhører samme rederi. Dette gjelder også dersom fartøyene tilhører samarbeidende rederier eller en sammenslutning av rederier, der det minimum må være 10 % sammenfall på eiersiden for at det skal være tale om samarbeidende rederier. Departementet viser for øvrig til at det i strukturvoteordningen for kystfiskeflåten som ble innført i 2003 ikke gjelder noe tilsvarende krav om eierfelleskap ved strukturering.

I departementets vurderinger vises det til at det ikke lengre er behov for krav om eierfelleskap, samt at regelverket – ved å fjerne dette kravet – blir likt for kyst- og havfiskeflåten. Videre begrunnes bortfallet av kravet om eierfelleskap med å ”gjøre regelverket enklere” for havfiskeflåten og at det vil spare dem for administrative kostnader

og eventuelle ”skatte- og avgiftsmessige utfordringer”, samt at reglene nå blir mer ”forutsigbare” for rederiene. I tillegg begrunner departementet forslaget med at det vil innbære en ”forenkling for forvaltningen”.

Landsstyret i Fagforbundet reise i mars 2014 krav om at fiskeressursene skal forbli fellesskapets eiendom og at utbyttet av fiskeriene også skal komme kystbefolkningen til gode. Uttalelsen følger opp en rekke tidligere vedtak som er fattet, blant disse i sak 06/4231: Høring NOU 2006:16 Strukturvirkemidler i fiskeflåten, der AU uttalte at

”Den mest hensiktsmessige måten å fordele utbytte av fiskeressursene – ressursrenten – på, er å sikre at ressursrettighetene forblir i samfunnene langs kysten, og sikres i en bærekraftig, variert flåte og i levende kystsamfunn. Dette vil danne grunnlag for videre næringsutvikling, verdiskaping og levedyktige distrikter (...)”

Departementets forslag om å oppheve kravet om eierfellesskap ved tildeling av strukturkvoter i havfiskeflåten, strider på flere punkter mot de fiskeripolitiske posisjoner Fagforbundet tidligere har inntatt. Videre er det grunn til å reise spørsmål til hvordan departementet framstiller saken og unngår å reise de prinsipielle spørsmål som saken angår:

For det første framstiller og begrunner departementets høringsnotat endringsforslaget om fjerning av eierfellesskap ved strukturering i havfiskeflåten som en forenkling av redernes og forvaltningens hverdag. Realiteten i forslaget er imidlertid en liberalisering av kvotemarkedet som vil forsterke en utvikling der stadig færre og større rederier og eiere får kontroll med en stadig større del av fiskerettighetene. Dette kommer verken fram eller drøftes i notatet.

For det andre er det ikke relevant å vise til at kystfiskeflåten ikke er underlagt krav om eierfellesskap ved strukturering – og at endringen dermed skal ”samkjøre” regelverket i hav- og kystflåten. Iflg. Fiskeridirektoratets flåtestatistikk for 2013 utgjør den samlede norske fiskeflåten 6133 fartøyer, hvorav havfiskeflåten (fartøy over 28 m) utgjør 255 fartøyer. Den eiermessige konsentrasjonen ved strukturering av kvoter i havfiskeflåten er følgelig av en helt annen skala.

Allerede i dag kontrollerer 100 rederier 50 % av norske fiskekvoter. Med gjeldende krav om maksimalt 15 % kvoteandel for hvert fiskeslag på en eier innebærer bortfall av kravet om eierfellesskap at 6,6 eiere kan kontrollere fangst av ett fiskeslag innenfor hver av gruppene ringnot, trål og autolineflåten over 28 m. Allerede i dag sliter mange rederier med generasjonsskifte fordi de har svært høy gjeldsgrad etter å ha kjøpt seg opp i kvotemarkedet. En ytterligere eierkonsentrasjon som regjeringen her foreslår åpner for at rederiene kan finne en exit utvei gjennom børsfinansiering. Dette vil blant annet legge til rette for at selskaper som Marine Harvest, Lerøy Seafood og Norway Pelagic kan kjøpe seg opp i pelagisk sektor.

For det tredje legger en økt liberalisering i kvotemarkedet ytterligere press på deltakerloven, som er en hjørnestein i norsk fiskeriforvaltning. Dette gjelder først og fremst aktivitetskravet i deltakerloven, som krever at bare aktive fiskere kan erverve fiskefartøy eller at aktive fiskere innehar mer en 50 % av eierinteressene, der det er snakk om et

fiskeriselskap. På litt lengre sikt vil en ytterligere eierkonsentrasjon også legge press på nasjonalitetskravet i deltakerloven, om at eiere av fiskerfartøy med kvoterettigheter må være norsk statsborger eller likestilt med norsk statsborger. Et tilsvarende nasjonalitetskrav eksisterer som kjent ikke i havbruksnæringen. Derfor kan mangemilliardæren og den største eieren i havbruksnæringen Jon Fredriksen være kypriotisk statsborger.

For det fjerde innebærer liberaliseringen av vilkårene for strukturering at staten gir fra seg vesentlig handlingsrom og kompetanse til å regulere fiskerettigheter i havfiskeflåten. Dette vil undergrave og vanskeliggjøre ivaretagelsen av formålene i norsk fiskerilovgivning både for å sikre fellesskapets interesser og distriktpolitiske mål - herunder at "dei viltlevande marine ressursane ligg til fellesskapet Noreg" (Havressurslovens § 1), samt å "sikre sysselsetjing og busetjing i kystsamfunna" (Deltakerlovens § 1 c). Forskrifter er rettsregler av lavere rang enn formelle lover vedtatt av Stortinget. Den forskriften som her foreslås endret, undergraver den demokratiske kontrollen med fiskeressursene.

På bakgrunn av de momenter som reises her, mener Fagforbundet at en ytterligere eierkonsentrasjon i havfiskeflåten ikke er ønskelig. Fagforbundet fraråder derfor at Nærings- og fiskeridepartementet opphever kravet om eierfellesskap ved tildeling av strukturkvoter i havfiskeflåten.

Med hilsen
FAGFORBUNDET

Bente Kristine Aasjord
spesialrådgiver

Vedlegg:
Kopi: